

PAJALA

med MUONIONALUSTA och TÄRENDÖ.
(Norrbotten.)

Pajala utgjorde ett kapellag med egen präst under *Öfver-Torneå* moderförsamling, då K. Maj:t genom bref af 6 febr. 1828 beviljade innebyggarnes anhållan att efter dåvarande khdens i Ö.-Torneå J. Wijkströms afgang få skiljas för att bilda eget gäll. Wijkström afled 1842, men på grund af särskilda omständigheter kom den första khden i det nya pastoratet att tillträda sin tjänst först 1849.

Kapellets historia går tillbaka till 9 aug. 1725, då de s. k. öfverbyggarna i Ö.-Torneå, hvilka bodde i trakten af Torne- och Muonio älfvars sammanflöde, erhöilo tillstånd att bygga ett kapell vid *Pajala* by. I dess närhet låg sedan medlet af 1600-talet *Kengis* bruk med egen kyrka och brukspredikant. Nu förenade sig Pajalaborna och brukets ägare om att i närheten af bruket och på dess mark, $\frac{1}{2}$ mil från själfva byn, till gemensamt nyttjande uppföra en träkyrka, som invigdes 1725 af prosten Forbus i N.-Torneå och erhöil namnet *Fredriks kapell*. Hit öfverflyttades predikstol, klockor m. m. från den förra brukskyrkan, som följande år nedrefs. Kapellförsamlingen fick 1757 egen präst, hvilken betraktades ss. 2:dre komm. i Ö.-Torneå. Från denna tid officierade alltså två präster i den lilla kyrkan med predikan, den ena på finska för kapellborna, den andra på svenska för bruksfolket efter viss uppgjord ordning. Detta fortgick till år 1783, då bruksförsamlingen införlifvades med *Pajala*. Kapellet kvarstod och användes till nov. 1787, då det efter att ha hemsökts af tjufvar nedbrann utan att gärningsmännen blefvo upptäckta. En ny kyrka, som redan 1772 varit påtänkt, uppfördes nu 100 alnar från den gamla platsen efter ritning af intendentsämbetet och under ledning af byggmäst. Erik Lauto från Helsingbyn. Invigningen ägde rum hösten 1797. År 1861 flyttades denna kyrka 6 km. österut, omändrades och fick tjäna som tvärskepp till den nuvarande, år 1869 fullbordade träkyrkan med hörnstöttadt torn och sadeltak. Kyrkans altartafla är en kopia efter K. H. Bloch, utförd af målaren Norén, och skänktes hit 1888.

Fastställandet af Torne- och Muonio älfvar som Sveriges ostgräns genom freden i Fredrikshamn hade till följd, att innevånarna i den till Muonioälf angränsande delen af *Pajala* socken på grund af det långa afståndet till församlingskyrkan föredrogo att besöka de närbelägnare kyrkorna på rysk-finskt område och anlita deras prästerskaps biträde. För att förebygga denna oförmilighet befallde K. Maj:t konsist. i Hsand juli 1854 att inkomma med förslag till upprättande af en ny kapellförsamling i förenämnda trakt, i anledning hvaraf bestämdes, att ett kapell skulle byggas på en i närheten af *Muonionalusta* by liggande holme i älfven. Medel härtill och till uppförande af boställe åt en predikant samt bidrag till dennes underhåll anslogos af 1856-58 års riksdag. På grund af rådande prästbrist uppehölls kapellpredikantstjänsten i *Muonionalusta* af khden i *Pajala* till år 1892, då den fick särskild innehafvare (Eckl. boställen 4).

Jämlikt kgl. bref 23 mars 1877 skulle i nordvästra delen af *Pajala* pastorat bildas en ny kapellförsamling vid *Tärendö*. Sedan 1881 års riksdag beviljat anslag till aflönande af en kapellpredikant, försiggick kapellbildningen följande år 1882, då en träkyrka med torn uppfördes vid *Tärendöälfvens* sammanflöde med *Kalix* älf och kapellpredikantsysslan tillsattes. Ett senare kgl. bref 12 aug. 1915 föreskref, att *Tärendö*

från 1 maj 1916 med indragande af därvarande predikantbefattning skulle utbrytas från Pajala såsom eget gäll.¹

Vid *Junosuando* uppfördes 1903 ett kapell, som gaf anledning till afsöndring af en särskild kyrkoförsamling med egen komministratur från och med 1 jan. 1914.

KYRKOHERDAR.

1. **Lars Levi Læstadius** (1849-61), f. 10 jan. 1800 i Arjeplog på nybygget Jäckvik vid Hornafvans västra ända. Föräldrarna voro f. d. bergsfogden vid Nasafjäll Carl Læstadius och hans hustru i andra giftet Anna Magdalena Johansdotter. Några år senare flyttade familjen till Arjeplogs kyrkplats och lefde där under ytterst tryckande fattigdom, förnämligast uppehållande sig medelst limkokning. Vid skildringen af barndomstiden yttrar Lars Levis 2 år yngre broder Petrus i sin Journal: »Så föraktade och uttrasade som vi voro inga i socknen. Vi voro de ringaste bland alla och ville ingen vidkännas något förhållande till, ty rikedom och granna kläder äga en underbar trollkraft så i lägre som högre kretsar». Hemmet var disharmoniskt, fadern hetsig, modern melankolisk, oändligt tålmodig, stilla och undergifven. Hennes tysta tårar och böner på nattlägret hade gjort ett djupt intryck på sonen Lars Levi. I detta torftiga hem, från hvilket han för lifvet medförde »det andliga hat» mot all förfining i tal och lefnadsvanor, som kom att sätta sin prägel på hans väckelsepredikan, stannade han till år 1808, då den äldre halfbrodern Carl Erik, nu komm. i Kvickjock, uppoffrande tog hand om sina båda styfbröder och själf ledde deras undervisning och uppfostran, så att de år 1816 kunde med ränseln på ryggen vandra till Hsand för att inskrivas i gymnasiet. Där riktades Lars Levis intresse med förkärlek åt botaniken, och innan han ännu afslutat sin skolkurs, företog han 1819 en botanisk färd genom Ångermanland, Medelpad och Jämtland till Trondhjem, vidare uppefter norska hafskusten till Vefsen fjord samt öfver fjällryggen till Arjeplog. Blef följande år samtidigt med brodern Petrus stud. i Upsala 24 okt. 1820. Påföljande sommar genomströfvade han med understöd af Vetenskapsakademien Luleå lappmark, färdades 1822 i sällskap med Göran Wahlenberg genom södra Sverige och anställde de två följande åren noggranna undersökningar öfver växtvärlden i Norrbotten, Piteå lappmark, Västerbotten, Ångermanland och Medelpad. Under dessa botaniska ströftåg upptäckte han rätt många för den skandinaviska floran nya växtarter, hvilket gjorde hans namn känt bland vetenskapsmännen. Jämte sin broder Petrus prästvigdes han i Hsand 20 febr. 1825 och förordnades till

¹ Pajala och Tarendö kyrkor äro afbildade i *Från bygd och vildmark* 1923, s. 66 och 73.

vice past. i Arjeplog samt förestod ecklesiastikåret 1825-26 missionärs-tjänsten där och i Arvidsjaur. Genom biskop Almqvists välmentade åtgörande utnämndes han helt oväntadt till pastor i Karesuando 18 maj 1825 med tilltr. 1 maj 1826 och stannade hela 23 år i denna ogästvänliga trakt 25 mil norr om polcirkeln. Den första tiden ägnade han sig delvis åt fortsatta botaniska forskningar och publikationer, för hvilka han hedrades med åtskilliga lärda utmärkelser. År 1838 kom han på anmodan från högre ort att biträda den franska expedition, som under ledning af Gaimard anställde vetenskapliga undersökningar i Lappmarken, hvilket föranledde hans utnämning till riddare af hederslegionen år 1841. Men småningom greps han af djupare insikt om sina plikter som själavårdare för sin i sedligt afseende lågt stående och åt dryckenskap hemfallna församling. Och så blef han den mäktige botpredikanten och upphofsmannen till den efter honom uppkallade sekteriska rörelsen, Læstadianismen, som med ännu bibehållen lifskraft omskapade Tornedalens bebyggare till ett nyktert och religiöst folk och därifrån spred sig ej blott till angränsande svenska församlingar utan ock vunnit stor utbredning i Finland och Norge samt genom emigranter äfven fått fäste i Nordamerika. Med stöd af ett vid denna tid utfärdadt kgl. förbud att införa spirituosa i lappmarken, riktade han sina ljungande predikningar mot det rådande fylleriet och de samvetslösa lönnkrögare, som tillhandahöllo de fattiga lapparne den fördärfbringande drycken. En tid därefter reste Læstadius ned till Hsand, där han 5 dec. 1843 aflade pastoralexamen. Hans uppträdande därstädes i en grå vadmalsdräkt med hederslegionen på bröstet väckte anstöt hos många, som voro mer nogräknade om prästämbetets värdighet. Än mer uppseende bland de lärde åstadkom den latinska skrift »Crepula mundi» (världens rus), som han utgaf ss. bihang till sina pastoraltelser och däri han skarpt går tillrätta med dåvarande förhållanden inom stat och kyrka, fäller hårda omdömen om religionsundervisningen och dess handhafvare samt kraftigt reagerar mot det allmänna sedefördärfvet, som trängt upp ända till fjällbefolkningen - satser, hvilka han senare utvecklade i den af honom åren 1852-54 utgifna tidskriften *Ens ropandes röst*. Efter återkomsten till Karesuando 1844 och sedan han själf genomgått en andlig kris, blefvo hans predikningar både till form och innehåll ännu mera hänsynslösa, och orden riktades stundom direkt mot enskilda tydligt utpekade åhörare, något som kyrkolagen ej tillstädjer. Han använde sig ofta af liknelser och uttryck, som i vissa fall t. o. m. kunde såra anständighetskänslan. De första tecknen till den väckelse, hvilken som en stormvind gick fram genom lappmarkerna, började visa sig under vintern 1845. Kyrkan fylldes af folk, som strömmat till för att höra hans förkunnelse, hvilken med sin

praktiska betoning leddes i en afgjordt mera lagisk än evangelisk anda, men hvares förmåga att omskapa sinnena yppade sig i allmän sedeförbättring, aftagande dryckenskap och minskad brottslighet. De uppskåkande predikningarna med deras realistiska bildval påverkade många af hans naiva och lättörda åhörare till den grad, att de icke förmådde lägga band på sina känslor, hvilka utlöstes i de extatiska symptom, som på finska benämnas »liikutuksia» och togo form af oartikulerade utrop och läten, omfamningar och vaggande rörelser för att stundom öfvergå till halft medvetlösas tillstånd. Under sådana scener, som på mera sansade åhörare måste verka ytterst fränstötande, kunde predikanten knappt göra sig hörd, men Læstadius själf synes ha betraktat det hela som verkningar af den Helige Andes utgjutelse. Sina förnämsta lärjungar, bröderna Johan och Petrus Raatamaa, m. fl., sände han som kateketer till angränsande socknar för att verka i samma anda. För att få ett nytt arbetsfält beslöt han sig för att söka Pajala nybildade pastorat, och efter att 27 okt. 1848 därå erhållit khdefullmakt hitflyttade han i mars följande år. Här rönte han dock till en början större motstånd såväl i följd af åtskilliga förlöpnningar från hans sida som på grund af rörelsens utveckling i sekterisk riktning, hvilket emellertid hvarken nu eller senare ledde till brytandet af sambandet med kyrkan. Det rigorösa fördömandet af allt, som från hans synpunkt kunde betraktas såsom lyx i klädedräkt och lefnadsvanor, bidrog till att underblåsa anhängarnes oförsonlighet och hat mot andra samhällslager och förlänade rörelsen själf ett fariseiskt och för den kristliga fördragsamheten främmande drag. Ett hemskt morddrama, som i nov. 1852 utspelades i Kautokeino, där två svenskar, en handlande Ruth och länsman Bucht, dödades af några læstadianska lappar, gaf anledning till att Læstadius offentligen beskylldes för att genom sina predikningar, om än indirekt, varit vållande därtill. »Genom sina terroristiska förkunnelser af lagen och yttersta domen, krassa bilder och skoningslösa yttranden om präster och ämbetsmän» sades han framkallat svärmiska rörelser bland lappallmogen och icke motarbetat villfarelserna. (Hsandsposten 1855 n. 1.) Denna anklagelse kunde han med framgång tillbakavisa, men andra klagomål följde öfver den grofva, stundom råa ton, som kännetecknade hans predikningar och hvilken han visserligen sökte försvara med, att han måste ställa sig på sina åhörars ståndpunkt för att kunna krossa hårdheten i deras hjärtan. Men denna förklaring ansåg sig Hsands konsist. ej kunna godtaga, »enär detta språk likväl ej bort sträckas utöfver den allmänt erkända anständighetens gräns, helst genom en sådan utsträckning det obildade sinnet antingen kvarhålles i sin förra råhet eller ock möjligen ledes till en större grofhet i uppfattning och tänkesätt». I anledning

här af fick ock Læstadius af kontraktsposten Antman i Neder-Torneå mottaga Konsist. varning. Bland för Læstadianismen särskildt utmärkande meningar bör framhållas läran om bikten, som anhängarna i öfverensstämmelse med lärofaderns åsikter böra afge, och absolutionen, hvilken kan meddelas de botfärdiga af någon ledare eller enskild inom rörelsen, saker som i sina konsekvenser befunnits i viss mån hinderliga för den världsliga rättvisans beifrånande af brottsliga handlingar. Om sålunda den Læstadianska rörelsen, särskildt efter upphofsmanens bortgång, företett några mindre tilltalande sidor, måste dock hans framgångsrika och på en osjälfvisk hängifvenhet grundade missionsarbete bland lappmarkens befolkning betecknas såsom utomordentligt betydelsefullt och välsignelsebringande. Læstadius afled stilla efter en smärtsam dödskamp 21 febr. 1861 och begrofs af sin måg och efterträdare. Præpos. honor., ledamot af Botan. föreningen i Edinburgh 1832 och Kgl. Vet. Soc. i Upsala 1839. En sälgart, *Salix Læstadiana*, är uppkallad efter honom och hans herbarium inköptes af Kgl. Vetensk. Akademien.

G. 1827 m. *Brita Catharina Alstadius*, f. 1805, nybyggaredotter från Jockmock. Hon afled hos sin måg Stenborg i Pajala prästgård 4/3 1888.

Barn: *Eleonora*, f. 1827, g. 1850 m. bonden Henrik Mäkitalo i Kangos, Pajala; *Carl Johan*, f. 18/10 1829, gårdsägare i Haparanda, d. där 3/6 1890; *Sofia Wilhelmina*, f. 5/7 1831, g. 1855 m. bonden Isak Niva, Pajala by; *Emma Christina*, f. 24/7 1833, g. 1850 m. kronohemmansåbon Johan Hansson Oksajärvi, Pajala; *Levi*, f. 8/6 1836 tvilling, d. 1839; *Elisabeth*, f. 8/6 1836 tv., g. m. faderns efterträdare khden P. L. Stenborg; *Lorens Wilhelm*, f. 1839, agent, ogift, d. af kolera i Haparanda 1866; *Fredrica Johanna (Jeana)*, f. 1840, g. 1) 1860 m. inspekt. och skollär. Abraham Ferdinand Mustaparta, Björkfors, 2) 1869 m. kontorsskrivaren Frithiof Hæggström, Pajala; *Hedvig Charlotta (Lotta)*, f. 1842, g. 1872 m. Michael Jokela fr. Rovaniemi, Finl., emigrerat till Amerika; *Lea Selma*, f. 1844, g. 1865 m. hemmansäg. Joh. Nilsson Hjort i Kukkola, *Karl Gustaf*, d. 1872; *Gustaf Leonard*, f. 1847, litteratör, bosatt i Sthm; *Daniel*, f. 1851, d. 1861.

Tr.: Botaniska anmärkningar, gjorda i Lappmarken och tillgränsande landsorter (i Vet. Akad. handl. 1822, s. 327). - Beskrifning öfver några sällsyntare växter från norra delarne af Sverige jemte anmärkningar i växt-geografien (ib. 1824, s. 160; 1826, s. 169). - Om möjligheten och fördelen af allmänna uppodlingar i Lappmarken. Sthm 1824. - I Svensk botanik del 10 och 11 har Læstadius lämnat många bidrag med utmärkta afbildningar i färger. - *Loca parallela plantarum* (i *Nova acta reg. Soc. scient. Upsal. Ser. II, vol. XI, 1839*). - Hålaittem ristagasa ja satte almatja kaskan. Hsand 1839. Nobbe hålaittem . . . Sthm 1847. (anon.) - Prediko nobbe jäulå peiwen naln, maw lä tjalam. ib. 1842. - *Crapula mundi seu morbus animi contagiosus, cujus causam sub libertatis specie occultatam, in servitute morali, symptomata visibilia in turbulentis gentium motibus, nec non exitum tristem in morte spirituali indagavit* . . . Hsand 1843; öfvers. på finska, Oulu 1906. - Fragmenter till lappska mythologien (öfvers. och utg. Paris 1843). - Tåluts suptasah, Jubmela pirra ja almatji pirra. . . . Hsand 1844. - Tidskriften *Ens ropandes röst i öknen*. Årg. 1-3. Piteå 1852-54 (utg. af Jac. Dahlberg

och *L. L. Læstadius* till en början, sedan ensamt af den senare). - Smärre uppsatser i Botaniska notiser årg. 1856 och 1858. - Kirkko postilla eli vuotisten sunnuntai-ja juhlapäiväin evankeliumien selitys. Luula 1876; Tampere 1899-1901. - Samlade predikningar (öfvers. från finskan) 1. Haparanda 1883. - Neljä rukduspäivä-saarna, Oulu 1882, 1887. - Uusi postilla. Pori 1897, Oulu 1915. - Eräs huutavan ääni korvessa. 1-2. Hfors 1899. - Rippi-ja kinkerisaarvoja. Tampere 1908. - Huone postilla. Kemi 1900, Oulu 1906. - Elämäkerta ja muotokuva, Tampere 1901, m. fl. - Smärre uppsatser: Björn-Jagten i Lappmarken (i Tidskr. f. jägare och naturf. årg. 1 1832); Om gränsen mellan Lappmarken och landet (i Statstidningen 1836); Om kommunikation i norra delarne af Skandinavien (i Norrlandsposten 1838); Anteckningar under en resa (i Norrbottens Tidn. 1840). - Af efterlämnade manuskript: Dårhushjonet (i 5 band) och några otryckta vetenskapliga uppsatser i K. Vet. Akad. bibliotek.

[Af den rika litteraturen må anföras: *J. A. Englund*, Lars Levi Læstadius. En kyrklig tidsbild (aftr. ur Teol. tidskr.) Ups. 1876. - *L. Landgren*, Några ord om Læstadianismen och biktläran (i Teol. tidskr. 1880). - *J. A. Englund*, Læstadii dogmatiska åsigtter (ib. 1881). - *P. L. Stenborg*, Likpred. öfver L. L. Læstadius, Luleå 1895. - *G. Johansson*, Den närvarande Læstadianismens läroframställning, öfvers. och utg. af A. Luleå 1898. - *G. Flegge*, Den Læstadianska rörelsen i Kyrkslätt församling. Borgå 1910. - *Elisab. Curtelius*, Lars Levi Læstadius. En nykterhetskämpe i höga norden. Gtbg 1914. - *P. Heurgren*, Lars Levi Læstadius. En religiös fanatiker i Torne lappmark vid början och midten af förra århundradet. Örebro 1916. - *Carl Edqvist*, Ropande röster i ödemarken. Bilder ur det kyrkliga lifvet i Svenska finnmarken. Sthm 1916. - *Märta Edqvist*, Lars Levi Læstadius. Sthm 1923.]

2. **Per Lorens Stenborg** (1863-97), f. 16 apr. 1830 i Karl Gustaf, son till kollegan i Haparanda skola Per Stenborg och Sara Maria Burman, dotter till khden Erik Burman i Karl Gustaf. Stud.ex. i Upsala vt. 1848, vikar. lärare vid Haparanda skola ht. 1848, vt. 1850 och ht. 1851. Efter afl. teol. examina i Upsala 1853-54 prästvt. i Sthm 8 juli 1854, förordn. till past.adj. i Löfånger 19 juli s. å., v. komm. i Luleå stad 13 sept. s. å., v. komm. i Skellefteå efter komm. Häggboms död 7 mars 1855, t. f. pastor i Juckasjärvi 15 aug. s. å. Utan aflagd past.ex. och före fyllda 30 år utn. ordin. khde därst. 8 nov. 1858. Utn. khde i Pajala 26 maj 1863, tillträdde genast. Under hans tid förrättades visitation i Pajala 1877 af biskop Landgren.¹ Khden Stenborg var omtyckt för sitt saktmodiga, redbara och

¹ Vid detta tillfälle blef biskop Landgren vittne till och beskriver en af den Læstadianska rörelsens störande scener under kvinnornas tjut, som ägde rum i kyrkan, och tillägger: »I talet från altaret uttryckte jag min förvåning deröfver, att de fromma der i landet ej sökte mönstret för sin gudstjenst ofvanefter i himmelen, der Guds änglar lofva den högste med ljufelig musik, symbaler och harpor, utan ville likna de onda andarne i afgrunden, som fira sina sammankomster med tjutande, gnällande och skällande. När dessa sista orden öfversattes på finska språket och »helwetissa (i afgrunden) nämndes, så rusade kvinnorna upp ur sina bänkar med wredesläggande blickar och hastade ut på kyrkogården, der de uppgåfvo om möjligt ännu mera hjertslitande nödrop.» (Teol. tidskr. 1880.) På en insändares anmärkning häremot svarade biskopen i tidskr. följande årgång.

anspråkslösa väsende. Sjuklig erhöill han i juli 1892 vice pastor som biträde vid pastoralvården. Afled 15 febr. 1897 hastigt af slag.

G. 18/5 1858 m. *Elisabeth Læstadius*, f. 8/6 1836, dotter af företrädaren Lars Levi Læstadius, afled 4 dagar före sin man 11/2 1897.

Barn: *Maria Katarina*, f. 2/4 1859, g. 1879 m. jägmästaren Axel Abr. Lindwall; *Oskar*, f. 20/10 1872, urmakare, d. 1923.

Tr.: Kyrkoherden och prosten L. L. Læstadii lefwerne, framställt wid hans dödliga frånfälle uti en predikan. Luleå 1895.

3. **Otto William Zeidlitz** (1899-), f. i Lit 9 dec. 1860; föräldrar: inspektor Per Samuel Zeidlitz och Margareta Jonsdotter. Efter studier i Fjellstedtska skolan mogenh.ex. vid Gäfle läroverk 26 maj 1885; idkade ett års studier vid Upsala universitet utan att vara där inskrifven; lärare vid missionsskolan i Lannavaara 1 aug. 1886-31 juli 1888; med befrielse från akademiska examina prästv i Upsala 13 nov. 1888 till past.adj. i Pajala, tillika fångpredikant i Pajala 1 jan. 1889-31 aug. 1892; utn. kapellpred. i Muonionalusta 2 juni 1892, tilltr. 1 juli s. å., kapellpred. i Korpilombolo 3 jan. 1895, tilltr. 1 juli s. å., khde i Pajala 18 dec. 1897, tilltr. 1899, tillika fängelsepred. sedan 1 sept. s. å., erhöill utsträckt ansökningsrätt 7 maj 1909.

G. 14/9 1890 m. *Frida Albertina Falck*, f. 14/9 1871 i Hietaniemi, dotter af bokhållaren Frans Albert Falck och Johanna Teresia Wikdahl.

Barn: *Frida Teresia*, f. 26/6 1891 i Pajala, nomadlärar:a i Juckasjärvi; *Bror Otto Samuel*, f. 5/10 1892 i Muonionalusta, folksk.lärare i Pajala; *Anna Helmi Margareta*, f. 23/1 1895, g. 23/1 1900 m. landsfiskal Erland Ström i Jockmock; *Fanny Maria*, f. i Pajala 12/11 1899, stud. i Upsala, farm. kand., anst. i Sthm; fyrtingarna *Hugo, Karl* och *Karin*, ff. o. dd. 22/12 1901 samt *Elsa* d. 23/12, 1 d. gammal.

KAPELLPREDIKANTER I MUONIONALUSTA.

1. **Otto William Zeidlitz** (1892-95), se ofvan, khde i Pajala n. 3.

2. **Andreas Nikolai Juliebø** (1895-99), f. i Borgund i Norge 2 okt. 1857. Föräldrar: torparen Andreas Knudsen och Karen Nilsdatter. Efter studier vid Johannelunds missionsinstitut och aflagd föreskrifven examen inför Hsands domkapitel prästv. 16/11 1885 till missionär och sjömanspräst, förordn. enl. kgl. medgifvande att biträda prästerskapet i Undersåkers pastorat och tjänstgjorde som v. komm. i Åre fr. nov. 1885-31 juli 1886, missionär i Narsingpur, Indien, 1886-89; v. komm. i Torp 1 juni 1892-1 maj 1893. Erhöill 24 maj 1893 rätt att anställas som präst inom Hsands stifts finsktalande församling; kontraktsadj. inom Väster-

bottens 4. kontrakt 1 juli 1893-30 juni 1895; v. kapellpred. i Muonionalusta 1 juli 1895-30 juni 1896, kapellpred. och folkskolelärare tilltr. 1 juli 1896; kontraktadj. i Västerbottens 3. kontrakt 1 jan 1899; erhöill utsträckt tjänstgöringsrätt 12 aug. 1899 och ansökningsrätt 3 okt. 1902; e. o. prästman vid järnvägslinien Gellivare-Riksgränsen 1 apr. s. å.; e. o. grufpred. i Kiruna 1 jan. 1903, komm. i Kiruna 10 maj 1913, tilltr. genast.

G. 28/2 1892 m. *Petrine Anna Sevrine Nygaard*, f. i Borgund (nuv. Aalesund) i Norge 19/4 1861, dotter till Lars Olsen Nygaard, dixleman, och Marta Knudsdatter.

Döttrar: *Karen Andrea*, f. i Nestun vid Bergen i Norge 30/7 1892; *Syster Elsa Karin*, f. i N.-Torneå 9/2 1894; *Aurora Maria*, f. i Muonionalusta 13/10 1895, d. 21/10 1898; *Anna Margareta (Greta)*, f. i Solna 21/10 1898; *Maria Birgitta Laurence*, f. i Juckasjärvi 20/6 1900, d. 19/2 1903; *Gully Linnea*, f. 23/2 1905.

3. **Karl Vitalis Karnell** (1900-02), se khdar i *Karesuando* n. 8.

4. **Artur Gabriel Ellis** (1902-12), f. i Erajärvi i Finland 24 juli 1872; föräldrar: Oskar Elis Petterson, khde i Vårdö och Maria Constantia Ehnqvist. Efter studier i Göteborgs latinlärov. stud. i Göteborgs högskola vt. 1894, fil. kand. 10 juni 1898, stud. i Upsala (Göteborgs nat.) ht. s. å., teor. teol. ex. 31 jan. 1900; med befrielse från prakt. teol. ex. och folkskolelärareex. prästsv. för Hsands stift 31 maj 1900, kontr. adj. i Västerbottens fjärde kontrakt 1 jan.-15 juni 1901, kapellpred. och folkskolelärare i Muonionalusta 24 apr. 1902, tilltr. s. å., afgick från folkskoleläraretjänsten 1 maj 1909; utn. komm. i Norunga i Skara stift 24 febr. 1912, tilltr. genast; utn. till khde i Norra Åsarp, Smula, Kölabby och Solberga 1918, tilltr. 1919.

G. 1/3 1913 m. *Anna Magdalena Bruhn*, f. 14/10 1878, dotter till Olof Adolf Bruhn, ingenjör i Göteborg, och Annette Sofia Ljunggren, samt änka efter grosshandl. Joh. Nordholm i Göteborg.

Son: *Onni Gabriel Ilmar*, f. i Asklanda 20/12 1913.

KAPELLPREDIKANTER I TÄRENDÖ.

1. **Olof Hampus Julius Hultin** (1882-87), f. 12 apr. 1856 i Grundunda, son till stadsfiskalen i Hsand Stefan Erik Hultin och Hedvig Elisabet Horney. Efter år 1877 aflagd mogenhetsex. i Hsands tjänstgjorde han 1879-80 som vice kollega och gymnastiklärare vid Örnköldsviks läroverk, undergick med vederbörligt tillstånd sacerdotalex. 29 jan. 1882 och utn. till kapellpred. i Tärendö, hvilken befattning han innehade till juni 1887, då han på egen begäran erhöill afsked från prästämbetet. Utn. 30 sept. s. å. till kronolänsman i Juckasjärvi, landstingsman för Tärendö

och Korpilombolo tingslag 1885-87, erhöill förordnande som lappfogde i Norrbottens län 12 mars 1897 med station i Gellivare, hvilket förordnande han innehade till sin död 22 jan. 1919.

G. 20/6 1883 m. *Kristina Ulrika Forseen*, f. 17/8 1859, dotter af kommiss. landtmät. Jonas Daniel Forseen och Anna Kristina Nylén.

Barn: *Hedvig Kristina*, f. 1/4 1884; *Elsa*, f. 14/10 1885, *Stefan Albert*, f. 12/11 1886; *Gunborg Mathilda*, f. 24/10 1888; *Ivar Ingemar*, f. 16/1 1891; *Karl Daniel*, f. 19/8 1892; *Ellen*, f. 11/11 1895; *Ida Ulrika*, f. 28/6 1896.

2. **Erik Olsson** (1888-92), f. 11 maj 1859 i Malungs församling, Dalarne. Efter att ha genomgått Evang. Fosterlandsstiftelsens missionsinstitut, blef han 1885 prästvigd till verksamhet inom hednavärlden och bland skandinaviska sjömän i främmande hamnar. Sedan han därefter fått nådigt tillstånd att tjäna som präst inom Hsands stift, hemställde Hsands domkapitel hos K. Maj:t. med afseende på det, stora behovet af e. o. prästmän inom stiftets finska församlingar och sedan han styrkt sig hafva godkänd insikt i finska språkets skrifvande och talande, att han måtte erhålla infödingsrätt i stiftet med befodringsrätt inom dess finska församlingar, hvilket K. Maj:t 2 dec. 1887 beviljade. Utn. till kapellpred. i Tärendö 1888, flyttade han dit från Neder-Torneå 16 nov. s. å., men afled redan 11 mars 1892 och begrofs i Tärendö kyrkogård.

G. 22/8 1888 m. *Elisabet Josefina Sparrström*, f. 28/4 1858 i Katarina förs. i Sthm. Flyttade som änka till Maria församl. därst.

Barn: *Karin*, f. 2/8 1889; *Elisabet*, f. 2/2 1891, d. 4/5 1892 i Tärendö.

3. **Alexander Alexandersson** (1893-1900), hitkom 14 okt. 1892 som t. f. och utn. till ordin. kapellpred. i Tärendö 25 nov. 1892, tilltr. 1893, grufpred. vid Malmberget 1 dec. 1899, tillträdde som khde i *Hietaniemi* 1903.

4. **Johan William Wallin** (1900-11), se khdar i *Karl Gustaf* n. 7.